Народна библиотека Србије

Конкурс за избор Управника 2019.

Предлог Програма рада и развоја Библиотеке за период од четири године

или

Библиотека је мој Храм, Знање је мој Бог

Предлагач: Милорад Вучковић[1],
библиограф саветник, начелник Центра за узајамну каталогизацију Републике Србије у НБС

Лично и препорука:
- избор Управника НБС је свечани тренутак и празник библиотекарства;
- ред, рад, план и дисциплина, ако има шале и смеха, одлично;
- осећање личне и професионалне слободе у радном окружењу;
- свест о савременом и могућем будућем, али и сећање на мртве.

Програм одсликава карактерне и професионалне особине предлагача и његово виђење неких од битних унутрашњих и спољних оквира у којима делује Народна библиотека Србије и могуће правце кретања.
Препорука је дугогодишњи стручни рад на очувању, унапређењу и изградњи системских послова на националном нивоу, у законски прописаним оквирима и строгим временским роковима, јавно доступан и проверљив:
- текуће националне библиографије Југославије и Србије;
- Узајамног каталога Републике Србије.

Како остати миран у психолошком рату који се увек води у време Конкурса? Потражио сам савет. Као хеленски владари некада, пред одлазак у рат, отишао сам у Делфе и питао Пророчиште: да ли да се кандидујем за управника НБС? Одговор је био: зашто питаш мене кад имаш личног астролога.
Питао сам астролога: свака одлука за тебе је успешна, или ћеш постати управник или ћеш отићи у пензију.
Шала и смех неопходни су и лековити за човека, као и потреба и обавеза да и тим путем отварамо и саопштавамо озбиљне теме.

Београд, 2019.

[1] Интервју са Милорадом Вучковићем Брацом / разговор водила Тања Тасић. - У: Гласник Народне библиотеке Србије. - ISSN 1450-8915. - Бр. 18 (2016), стр. 213-225.

Предлог Програма рада и развоја Библиотеке за период од четири године

САДРЖАЈ

Прилози

Управни одбор, Конкурс, Статут НБС (мишљење Министарства)
Перо Шикања (1953-2014), спомен на преминулог стручњака: E-CRISS.SR
Институт за стандардизацију Србије: ISO 12199
Зоран Ђинђић 1952-2003 (мишљења Владе и Министарства)
Милутин Миланковић (мишљење Градске управе Београда)

Предлог Програма рада и развоја Библиотеке за период од четири године

Disaster Recovery[2] - Државна стратегија за библиотеке: државно предузеће Телеком Србија[3] платило је укупно око 315 милина евра за куповину три кабловска оператера, наравно, уз одобрење Владе Републике Србије. Морамо веровати да ће Влада учинити све, ако је ми аргументовано убедимо, да уложи бар 100 милиона евра за изградњу нових библиотека.[4]

Пажљиво и свеобухватно припремити и одржати заједничку седницу Владе Републике Србије, Народне библиотеке Србије, Библиотеке Матице српске, Библиотеке САНУ, Универзитетске библиотеке "Светозар Марковић" и Библиотеке града Београда, где би се разматрала тема израде документа Државна стратегија за библиотеке. Такав документ био би основа за формирање специфичних стратегија наведених установа, а посебно Народне библиотеке Србије као најодговорније за рад и развој читаве делатности.

Кључно је питање: ко су људи који руководе наведеним установама, као и они у Владиним ресорима који су задужени за библиотечку делатност? Каква је њихова мисија, визија, комуникација и сарадња? Ако је било ко у систему "спојених посуда" реметилачки фактор, а дуго је присутан и активан, последице могу бити и деценијски застој у раду и развоју, као и формирање неадекватног културног обрасца начина деловања и понашања који се намеће као модел.

Ако ти се не свиђа, мењај! Тамо где постоји воља, постоји начин.[5]

Важна напомена: у Предлогу Програма не разматрају се све активности НБС из разлога обазривости и зато што је разумно и увиђајно да се не говори о нечему што довољно не познајемо или нисмо на одговарајући начин институционално укључени и обавештавани. Замисао јесте, да се кроз оно што се овде презентира, ако је могуће, сагледа начин размишљања[6] предлагача, принципи и правци деловања и сналажења у ситуацијама које се очекују на радном месту Управника.

Хитно и ургентно: упорно молити Владу да помогне да се запосле Депулвера, Пулвисина, Лаура и Спирабилиа. Више о овим лепим именима на стр. 8: Болесне књиге и часописи.

Укратко, минимално што можемо сами поправити, без помоћи државе: шта је све то што мислимо да радимо добро, а шта не радимо добро или никако. Најмање што може да се предложи, а што не тражи додатна материјална средства, јесте попис приоритетних послова у оквиру законских обавеза НБС и консултовање запослених, прикупљање идеја за бољу организацију посла и могућег реалног унапређења бар једног дела активности у назначеном периоду од 4 године.

---

[2] Wikipedia: Disaster Recovery

[3] 021, Novi Sad, 15.01.2019.

[4] Gradnja.rs – Portal građevinarstva i arhitekture : Gradska knjižnice Grada Zagreba – Paromlin

[5] Енглеске народне мудрости.

[6] Александар Поповић (1929-1996), дрмаски писац, једном ми је рекао: дело неког писца читам док не схватим начин на који он размишља, када се то деси, престајем, јер све остало је прича.

Укратко, максимално, вештачка интелигенција, роботика, суперрачунар: у наредном периоду од четири године требало би бар почети са разматрањем структурних и организациних припрема за напредно технолошко окружење у којем би рационално и ефикасно деловала НБС и читава библиотекарска заједница у Републици Србији, уз констатацију да ни садашњи ниво програмских опрема које су на располагању нису на прави начин и у потпуности ни изблиза искоришћене.

Потребно је што пре припремити НБС за сарадњу с институцијама које се баве развојем вештачке интелигенције и роботике. НБС је у групи установа с најдужим стажом организоване системске и пословне употребе рачунара и програмске опреме различитог нивоа. Обим и раст, сложеност и разноврсност информација, захтевају осмишљавање паметних питања и задатака и добијање прецизних и брзих одговора. НБС се мора прикључити на суперрачунар.[7]

У наредном периоду требало би да променимо угао гледања на библиотечку праксу у НБС и у Србији. Можемо слободно рећи да у овом тренутку у НБС није запослено 230, већ преко 1.200 радника, а сваким даном све више, укључивањем нових библиотека у Систем узајамне каталогизације Републике Србије (Систем УКРС). Та чињеница би требало да производи далекосежне позитивне последице, а да ли производи и у којој мери?
У структури Система, матичним библиотекама требало би доделити улоге образовних центара како би свака промена била изведена оперативно брже и рационалније, нарочито умрежавањем школских библиотека.

На Влади је да донесе одлуку о финансирању бар једног радног места библиотекара у енклавама на Косову, без обзира на број становника. Материјална средства за годишње плате и одржавање адекватног простора су највећи трошкови, о чему бригу мора да води држава. Наш задатак је повезивање библиотека у Систем УКРС и свака друга помоћ.

Потребно је да кренемо да размишљамо о припремама за велико спремање на нивоу читаве земље: грађа која се ретко позајмљује или бар највећи део такве грађе, као и неадекватно обезбеђена вредна грађа у локалним библиотекама, да се поспреми на једном месту у новом простору. НБС би требало да покрене иницијативу за изградњу нових библиотека, чији простор би и сама користила.

Истовремено, окренути ка будућности, морали би коначно у НБС допунити и завршити неке давно започете националне послове, као што су: материјална заштита и унос фонда у електронску базу, нормативне контроле у каталогизацији, строга приоритетна дигитализација грађе у јасно постављеним роковима. И све то, у очекивано битно непромењеним условима рада. Тешко, али вреди покушати!

---

[7] Институт за физику, Београд: Лабораторија за примену рачунара у науци

Трендови
Библиотекари, кустоси и архивисти, биће на деветом месту на листи најтраженијих занимања, према Извештају: Будућност вештина – запошљавање 2030.[8]
У Извештају се разматра утицај седам друштвених мегатрендова на Велику Британију и Сједињене Државе: промена технологије, глобализација, демографске промене, еколошка одрживост, урбанизација, растућа неједнакост и политичка несигурност. Као одговор на те трендове, људске вештине које ће бити потребне укључују: подучавање, друштвену перцепцију, услужну оријентацију и уверавање.
Поставља се питање: како ће народне библиотеке бити под утицајем тих мегатрендова и које би вештине требало да развијају како би напредовале?[9]

10 вештина које су потребне библиотекарима у будућности:
1. Управљање променама
2. Доказивање вредности
3. Утицај и преговарање
4. Креативност и иновативност
5. Подршка истраживањима у дигиталном свету
6. Дигитална писменост
7. Маркетинг
8. Управљање дигиталним информацијама
9. Развој и управљање простором
10. Сарадња[10]

Која је улога националне библиотеке у будућности?
Глобално истраживачко окружење се брзо мења, а тиме и улога библиотека у олакшавању истраживања. Ако библиотеке желе да наставе да додају вредност истраживачком процесу, оне треба да преусмере своје размишљање ка глобалном окружење знања - на упоран и отворен начин, уместо да буду фокусиране на локалне колекције.[11]

Постављају се питања:
- како у НБС увести праксу сталног разматрања вештина запослених, јер сада о томе говоримо једино у краткој ставци код кандидовања за стручна звања или чујемо у појединoм предавању неког госта;
- како у НБС ускладити стање са незавршеним пословима у вези колекција у фонду и растућу потребу да се знањем бавимо системски организовано на универзалнијем нивоу.

[8] Истраживања су спровели Pearson, Nesta, University of Oxford, Sep 2017: The Future of Skills: Employment in 2030
[9] Rebecca T. Miller (укратко анализира значај Извештаја за библиотекаре): Library Journal, Editorial Oct 17, 2017
[10] Laura Montgomery (Taylor & Francis, Library Insights Blog, 27th February 2018) издвојила је, према оригиналном раду аутора Roisin Gwyer: Identifying and Exploring Future Trends Impacting on Academic Libraries (New Review of Academic Librarianship, Published online: 07 May 2015). Librarian Resources, Taylor and Francis: 10 skills librarians need for the future
[11] Torsten Reimer: The once and future library: the role of the (national) library in supporting research, Published on 23 May 2018 Insights UKSG Articles

Друштвени оквир
Када се овим поводом разматра рад НБС неопходно је, бар као илустрацију, навести неке податке који говоре о стању друштва у коме делује водећа национална установа.

- Према подацима Светске банка, БДП по становнику 2017. у доларима: Србија 5,900.0 (Словенија 23,597.3, Хрватска 13,294.5).[12]
- Према попису становништва из 2011. године у Републици Србији, од укупно 6.161.584 становника старијих од 15 година**,** без школске спреме и са непотпуним основним образовањем је 842.383 лица (13,68%), завршено основно образовање има 1.279.116 (20,76%) лица, док средње образовање има 3.015.092 лица (48,93%), а више и високо образовање 1.000.569 (16,24%) лица.
- Што се компјутерске писмености тиче, од 6.161.584 становника старијих од 15 година, компјутерски је писмено 34,21% лица, оних који делимично познају рад на рачунару је 14,78%, а компјутерски је неписмено 51,01% лица.[13]
- Према подацима МУП-а 3.028.020 грађана има пријављено пребивалиште у улицама без одређеног кућног броја, од чега је 2.676.898 грађана пријављено на адресама за које није одређен ни назив улице (познато као "нема улице - бб").[14]

Годишњи извештај НБС[15]
Условима Конкурса за место Управника НБС назначено је да приложени Предлог Програма буде остварљив.

Да ли је могуће да се напише такав документ, а да истовремено предложено буде и остварљиво, садржајно и професионално вредно, ауторски оригинално и иновативно, читаоцу занимљиво, ни превише замарајуће, а да је стручно, ни превише прозно и лично.
Документ би требало да буде мала Стратегија развоја, а да ли је реално да појединац пише било какву платформу за тако сложен систем као што је НБС. Колико може сам Управник да допринесе да се догоде одговарајуће промене у циљу напретка, а да се истовремено не догоде и позитивни помаци у другим релевантним структурама које суштински одлучују, непосредно или посредно, о условим рада НБС, као што су Влада и ресорна министарства Културе и Науке и просвете.
Концептом и садржајем Програма, уважава се чињеница да је свима, једноставно и лако, јавно доступна документација која се односи на све аспекте деловања НБС, као што су годишњи извештаји о раду и законска регулатива. Нема потребе и није примерено да се понавља и препричава све оно што је оригинално написано од стране стручних тимова. Годишњи извештаји о раду НБС су обимни, исцрпни и целовити документи који говоре о каквом се сложеном систему ради и који је покривен бројним законским актима и међународним стандардима.

---

[12] World Bank national accounts data, and OECD National Accounts data files.
[13] Годишњи план образовања одраслих у Републици Србији за 2018. годину
[14] РТС Вести 01. децембар 2018.
[15]НБС Извештаји

Годишњи извештај о раду НБС свакако би требало да буде обавезна литература за одговарајуће предмете на релевантним студијама у школским установама.

Управни одбор[16] Колегијум, Стручни савет

Статутом НБС у члану 35. наведене су обавезе и одговорности Управника. У Ставу 7. дефинисано је да Управник извршава одлуке Управног одбора. То значи да је за успешан рад НБС неопходна добра сарадња, подршка, професионални однос и уважавање између оба тела.

Статутом НБС предвиђене су активности саветодавних тела Колегијума и Стручног савета, чланови 53-56. Осим за Управника, изузетно је важно и за све остале запослене да се седнице оба тела одржавају редовно, јер су то прилике да сви одговорни буду директно обавештени и дају своје мишљење о битним активностима у свим секторима и одељењима. Одсуство стручне комуникације унутар НБС и одустајање од неговања свакодневних професионалних и људских односа између запослених, производи далекосежне негативне последице у заостајању у пословима која се могу мерити и једном деценијом.

У Прилозима је документ из 2013. године, одговор Министарства културе у вези захтева за смену Управног одбора, поништење конкурса за избор управника и поништење измена Статута НБС. Министарство је касније донело одлуке у складу за захтевима.

Финансирање, трошкови, донације, ЕУ фондови

Издвајања за културу крећу се на нивоу око 0,7% друштвеног производа.[17] Препорука организације UNESCO јесте да тај износ буде барем један проценат. Када се пореде средстава која се из буџетских средстава додељују за сервис KoBSON (око 2.380.000 евра) и НБС (око 2.871.000 евра)[18] лако се може закључити да би требало пажљиво анализирати тај однос и структуру трошкова за програмске задатке националне библиотеке. Стране базе обједињене у сервису KoBSON морају се годишње платити према њиховој тржишној цени. Поставља се питање да ли би НБС требало да добија бар двоструко, ако не и више средстава.

Унутар НБС потребно је анализирати трошкове најбитнијих сегмената рада. TTDABC је једна од релативно нових техника управљања трошковима, првобитно развијена за производне процесе. Неколико студија је рађено у вези са применом ове технике у библиотекама, на анализи специфичних библиотечких активности као што су каталогизација, процеси набавке, позајмица и међубиблиотечка позајмица. [19]

У оквиру законских прописа и стандарда за националну институцију, НБС треба да покуша с понудом програма за прикупљање новчаних средстава за

[16] НБС Статут
[17] EurActiv Srbija, Beta, Objavljeno 06.08.2018.
[18] Финансијски извештај НБС 2018.
[19] Lorena Siguenza-Guzman , Alexandra Van den Abbeele, Dirk Cattrysse: Improving Library Management by Using Cost Analysis Tools: A Case Study for Cataloguing Processes. Special Collection: Selected papers from LIBER's 42nd Annual Conference 2013 (Munich, Germany) Liber Quarterly Articles

унапређење своје делатности. Буџетска средства, приходи од текућих послова и повремене донације, нису довољни.
Према примерима Libray of Congres[20] и British Library[21] (или неких других библиотека) требало би осмислити и поставити странице на порталу НБС. [22]

Изградити систем редовног информисања и обучавања запослених о функцији овладавања вештинама неопходним за успешан приступ фондовима ЕУ.[23]
Учестовањем у регионалним пројектима извесније је добијање подршке.

Зграда, простор, велики екран, дечији вртић, нове библиотеке[24]
О свим аспектима и појединостима зграде и простора НБС детаљно је наведено у јавно доступним документима, која су формирана у периоду реконструкције.[25]
У току припрема и извођења реконструкције, изнео сам на Колегијуму потребу о планирању корисних простора за запослене и кориснике: формирање дечијег вртића за целодневни боравак, услужни и простори за релаксацију, наравно и ресторан за примерену исхрану.
Урадило се, верујем, што се највише и могло у датим околностима.

Недостатак одговарајућег простора за смештај фонда НБС проблем је који се годинама покушава адекватно решити. Покушајмо да сагледамо решавање тог проблема кроз могућу корениту промену приступу чувања и одлагања грађе на нивоу читаве државе, узимајући у обзир три фактора:

- трошкове по јединици грађе на годишњем нивоу
- коришћење појединачне грађе на годишњем нивоу
- значај појединачне грађе за државу и локалну заједницу и с тим у вези питање њене адекватне заштите.

Трошкови смештаја грађе који се наводе у неким студијама крећу се око 4 долара по јединици. Тако нпр., у истраживању коју је спровео Савет за библиотекарске и информационе ресурсе[26] износи се процена да је годишњи трошак складиштења износио 4,26 долара (у 2009. години). Полице високе густине смањују цену на 0,86 долара годишње, али са великим растом прилива нове грађе, проблем се може брзо поново појавити.[27] У неким случајевима, група установа се ујединила као партнери да би смањили трошкове складиштења. На пример, универзитети Колумбија, Харвард, Принстон и

[20] Library of Congres: Support the Library ; Library of Congres: Host an Event
[21] British Library: Support us
[22] Предлог Управи НБС у марту 2012.
[23] Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu: Za predsjedanja Hrvatske Vijećem EU u prvoj polovini 2020. središnja točka tog ambicioznog projekta nalazit će se u zgradi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.
[24] IFLA Library Buildings & Equipment Section
[25] НБС Реконструкција
[26] Council on Library and Information Resources, Washington DC
[27] EAB Daily Briefing, August 20, 2015: One book can cost more than $4 a year to shelve. So what's a library to do? The age of endless storage is over, says one librarian
The Conversation, August 19, 2015: Donald A. Barclay: Turning a page: downsizing the campus book collections

Народна библиотека у Њујорку заједно складиште преко 12 милиона свезака као део Конзорцијума за истраживање и очување збирки.[28]

Потребно је да кренемо да размишљамо о припремама за велико спремање на нивоу читаве земље: грађа која се ретко позајмљује или бар највећи део такве грађе, као и неадекватно обезбеђена вредна грађа у локалним библиотекама, да се поспреми на једном месту у новом простору. НБС би требало да покрене иницијативу за изградњу нових библиотека, чији простор би и сама користила.

У марту 2012. године, пре појаве Београда на води, послао сам предлог Управи НБС о покретању иницијативе за изградњу нових библиотека.
Две нове меморијалне библиотеке, једна насупрот друге, на обалама Саве, у спомен на Београд као други Јасеновац. У београдским логорима убијено је десетине хиљада људи, десетине хиљада људи из тих логора одведени су у друге логоре смрти. Шта више рећи! Осећање да нисмо довољно учинили за мртве.
Трећа нова стручна библиотека за факултете и институције које се налазе у делу града од Теразија до Калемегдана. У улици „Ђуре Јакшића“, налази се паркинг простор САНУ. На том простору могла би да се изгради библиотека.
Библиотеке Филозофског и Филолошког факултета, организационо и просторно су разједињене. Оне јесу обједињене у две електронске базе, али и даље, просторна разједињеност производи нерационалну организацију посла и неправилну искоришћеност кадрова. Исти је случај са библиотекама факултета природних наука на Студентском тргу.[29]

Док чекамо да изградимо, хајде да маштамо. Зидове Библиотеке, стаклене површине, претворимо у велике екране, где би се приказивали резултати претраживања радозналих са околних пешачхих стаза.

Болесне књиге и часописи

Ко није знао могао је да се увери, у процесу Ревизије фонда НБС, у каквом лошем стању је део грађе. Осетљивији су радили са хируршким рукавицама и маскама. Оштећене примерке стављао сам у обичне пластичне фолије, које сам једино и имао. У неколико прилика на стручним телима НБС, и деценију пре, разговарало се и одлучивало о свим аспектима адекватне стручне заштите и бриге о фонду.
Овом прилико наводим само један производни пример за основну активност, елементарно чишћење грађе. Машине за чишћење, италијанске фирме ORACLE SRL, имају и лепа имена: Депулвера, Пулвисина, Лаура, Спирабилиа.[30]

---

[28] Research Collections and Preservation Consortium (ReCAP): Columbia University, Harvard University, The New York Public Library and Princeton University

[29] EAB, Ekpert Insight, November 13, 2014: Colin Koproske: Redefining your library's role in a digital age. How to modernize space, staff, and services

[30] ORACLE SRL Book Cleaning Machines
Medias, 16. maj 2017: Depulvera, mašina za čišćenje knjiga

Образовање и стручна звања
Добро образовање библиотекара (и корисника, наравно) кључ је успеха читаве заједнице. Нема места за вештачко супротстављање академског и стручног образовања и звања.
На две високе образовне школе дипломира недовољан број библиотекара[31], што задовољава потребе делатности свега 10 до 20% на годишњем нивоу (поредимо број дипломираних, подаци добијени усменим путем, и број изашлих на стручне испите за библиотекаре у НБС и БМС, подаци према годишњим извештајима о раду). Највећи број будућих библиотекара долази из других образовних програма, што подразумева укључивање самих библиотека у наставак образовног процеса, а све то захтева време за обуку и разне додатне ресурсе. Образовање и звања морају бити у функцији квалитетног обављања стручних послова у свакој библиотеци.
Потребно је залагање и покретање иницијатива пред министарствима Културе и Науке и просвете, за обједињавање и/или покретање низа активности:
- системска уклопљеност библиотека у образовни систем на сваком нивоу
- укључивање школских библиотека у Систем узајамне каталогизације РС
- формирање нових катедри за образовање библиотекара у универзитетским центрима Новом Саду, Крагујевцу и Нишу
- реформе стручног испита, структуре, процедуре и услова за стицање стручних звања

Укључивање школских библиотека у Систем УКРС [32]
У Србији постоји преко 1.000 библиотека у основним и средњим школама.
НБС би требало да направи Предлог за разматрање Влади Србије, Министарству просвете и науке и Министарству културе у вези укључивања школских библиотека у Систем УКРС. Процес укључивања школских библиотека мора бити рационалан, ефикасан и системски постављен у односу на подељена задужења националних установа НБС и БМС и нову образовну улогу и техничку подршку матичних и општинских библиотека.
Предуслови:
- Разрешити питање правног лица које потписује уговор у вези уласка библиотеке, односно групе библиотека у Систем и ко је власник електронске базе. Правна лица која сада потписују уговоре су библиотеке или установе које у свом саставу имају библиотеку. Из разлога рационалности и економске пристојности (цена инсталације базе и месечно плаћање приступних лиценци), правно лице за школске библиотеке било би или Министарство, Округ, Град или Општина. Нпр., ако би Општина била правно лице, једну базу би користиле све школске библиотеке које се налазе на територији те Општине. Када су општине мале, правно лице може бити и Округ. Ако је оправдано, размотрити и поделу база према типу школа: једна база за библиотеке основних школа, друга база за библиотеке средњих школа (на нивоу Округа, Града или Општине).

COBISS, БИСИС, ExLibris Discovery, EBSCO Discovery Service (EDS)[33]
УКРС користи програмску опрему COBISS, коју развија Javni zavod IZUM, Maribor (од 1988. године, првобитно као програмско наслеђе бивше државе СФРЈ). Скор 30 година трају дискусије и активности у вези изградње домаћег програма, али увек без намере адекватног трајног институционалног решења у смислу формирања стабилне развојне институције, као што је то словеначки државни пример. Додатни проблем ствара и одсуство примерене методологије израчунавања трошкова развоја у односу на трошкове коришћења програмске

[31] Филолошки факултет у Београду и Педагошки факултет у Сомбору
[32] Предлог Управи НБС у марту 2012.
[33] Информација Управи НБС од 16.01.2019.

опреме. За УКРС трошкови коришћења програмске опреме COBISS су јасни и јавно доступни. Оно што је нејасно и што се често игнорише у домаћим расправама, јесте представа о трошковима развоја и одржавања једног сложеног библиотечко-информационог система. Програм БИСИС тренутно развија деоничарско друштво ФТХ Информатика, Нови Сад. Оно што је приближно заједничко за страну јавну установу и домаће приватно предузеће јесте цена једног сата IT стручњака, која износи 32 евра (IZUM) и 35 евра (Информатика).[34]

Владе држава Србије и Словеније одржале су четири заједничке седнице, последња 2018. године.[35] Крајем јануара 2019. у Београду је боравила словеначка државна делегација у оквиру Пословног форума Србија-Словенија (поред председника, присутан је био и министар културе Словеније) и централна тема била је дигитализација економије и државе.[36] Све су то биле прилике да се бар покрену разговори на највишем државном нивоу о сарадњи у области библиотекарства, јер она информатички траје већ 30 година и заслужује пажњу. Није ми познато да се то десило. Дискусије које се одвијају на другим нивоима често су, најблаже речено, неспретне и оптерећене ванстручним погледима. Чују се и радикални захтеви да се сарадња прекине, без сагледавања величне и структуре посла који је урађен и могућих најпримеренијих праваца развоја система. О могућим стратегијама и прелазним решењима неопходно је да се воде стручне анализе и да се читав поступак посматра као захтеван и сложен дугорочан процес.

EDS или један од сервиса ExLibris-а, могу бити најлакше и најфункционалније решење за потребе успостављање обједињене претраге над електронским библиографско-каталошким базама у Србији, које се налазе на различитим програмским платформама.
Корисника не занима технолошки процес стварања информација и докумената, већ само брзи, прецизни и што потпунији резултати претраживања.
Активности промене програмског окружења могу бити временски дуге и логистички захтевне, чак кад се промене дешавају у оквиру истог високо организованог система, што се може сагледати увидом у статистичке податке везане за аспект образовања.

Кратка статистика образовног процеса у Систему узајамне каталогизације Републике Србије 2003-2018 [37]
- библиотеке 196 + 14 у процесу укључивања
- регистровани библиотекари на Порталу Образовање 1.856
- курсеви, врсте према различитом програму 27
- курсеви, тренутно активни 9
- курсеви, одржани 418
- полазници 6.500
- лиценцирани предавачи 19

Од тога, у периодима преласка на рад са платформе COBISS2 на COBISS3, по сегментима, за сваку библиотеку посебно је инсталирана тестна база за проверу стања конвертованих података и за тестирање рада:
Фонд 2012-2013: курсеви 19, полазници 286
Каталогизација 2013-2015: курсеви 49, полазници 709
Позајмица 2015-2018: курсеви 14, полазници 224
Каталогизација са нормативном контрола 2018: курсеви 54, полазници 742

---

[34] Извор податка за IZUM су фактуре, за Информатику, усмено саопштење њихове управе.
[35] Влада Републике Србије
[36] Привредна комора Србије
[37] Показатељи раста система Узајамног каталога Републике Србије 2014-2018
Статистике Позајмице за локлане базе Узајамног каталога Републике Србије

Имплементација COBISS/SciMet[38]
Наставак и реализација договора у вези повезивања система COBISS и KoBSON у циљу пуног активирања сервиса E-CRISS.SR и постављање портала COBISS.SR/SciMet, у договору и са Министарством науке и просвете.
Ово је пример игнорисања већ постојећих и увелико плаћених решења, што је произвело дугогодишњи застој у јавном презентирању једног аспекта рада научне и истраживачке заједнице.

Прилози: Перо Шикања (1953-2014), спомен на преминулог стручњака: E-CRISS.SR

Узајамна каталогизација[39]
Потребно је вратити у центар пажње битну библиотечку активност Каталогизацију, карика која је недопустиво потиснута или чак и заборављена у свеопштој употреби популарног термина Дигитализација. Када се изгуби појам, назив, име или реч, губе се значење, вредност и активност, обавезе и одговорност према послу се урушава, нестаје и сам процес. Несрећне су одлуке Министарства културе да за националне пројекте Дигитализације као одговорне именује лица која јавно признају да не знају ништа о Каталогизацији, али себи дају за право да одлучују о битним питањима библиотекарске струке.

Кодирање библиогафске грађе на српском језику изван Србије [40]
Повремено добијамо дописе из Министарства културе РС у вези погрешног кодирања библиографске грађе на српском језику у електронским базама изван Србије, као и питања везана за међународне стандарде за језик и писмо, промену кодова и конверзије које су рађене у Узајамном каталогу РС[41].
Грешке у е-каталозима јављају се из више разлога, нпр. због непажње конкретног каталогизатора, али се јављају и као последица раздвајања српскохрватског језика на српски и хрватски, појавом бошњачког и црногорског језика. Додатно, грешке се увећавају чињеницом да је грађа на српском језику подједнако штампана ћириличним и латиничним писмом.
Слични проблеми јављају се и код кодирања библиографске грађе из бивших земаља Совјетског Савеза и Чехословачке.

Библиографска заједница у САД свесна је ових проблема, чини напоре да се они превазиђу, стручна тела позивају на сарадњу и сугестије.[42]
НБС може да предложи Министарству РС да омогући додатне људске и материјалне ресурсе како би се успоставила адекватна сарадња и оствариле стручне активности с наведеним телима. Завршетак редакције Нормативне базе личних имена аутора, са наше стране, и имплементација тог неопходног сервиса, логичан је предуслов за успостављање квалитетне сарадње.

---

[38] Прва информација Управи НБС од 22.02.2018.
[39] OCLC California Digital Library: Contribute to and benefit from shared cataloging
[40] Предлог Управи НБС од 12.12.2016.
[41] Гласник Народне библиотеке Србије, 1/2008. Ко краде писце?
[42] Материјали који се односе на активности органа и институција:
The Slavic and East European Section of the Association of College and Research Libraries (ACRL SEES): The Slavic Cataloging Manual (SCM), 2.0, 2016
Princeton University Library`s Cataloging Documentation
The Library of Congress, the Cataloging Policy and Support Office (Guidelines for the Identification of Serbian, Croatian, and Bosnian; prilozi LOC 1 i 2)

По овом моделу требало би успоставити сарадњу и са одговарајућим телима у европском и другим регионима (тамо где је потребно).

Прилози: допис Института за стандардизацију Србије, о стандарду ISO 12199

Енциклопедистика и лексикографија [43]

Стратешка оријентација НБС: одговорно и искрено укључивање стручних кадрова из библиотека, научних и културних институција, и издавача из Србије у своје пројекте и програме.
Први унос основних података у базе (CIP записи) требало би да буде препуштен самим ауторима и њиховим матичним или извршним институцијама (издавачима), као и другим библиотекама у Србији, преко Система УКРС.
Прилагодити постојеће моделе приступа и уноса да буду прихватљиви за тангирана лица и институције.
НБС би добила време и кадрове за: логистику читавог система, активно укључивање у међународна тела, израду и редакцију нормативних база, свестраније и квалитетније образовање библиотекара и свих осталих учесника у процесу. Отвара се простор за други ниво обраде и селектирања информација у НБС: област енциклопедистике и лексикографије.
Пракса у НБС је регистровање електронског обавезног примерка од стране самих издавача.
Пример из окружења [44] Institut "Ruđer Bošković", Zagreb, Hrvatska znanstvena bibliografija: Najveća vrijednost CROSBI elektroničke bibliografije sadržana je u činjenici da je stvaraju sami autori, dok bibliotekari, računalni i informacijski specijalisti osiguravaju obrasce, standarde i praćenje cijelog procesa … Željeli bismo postići da svi autori unesu podatke o radu u trenutku kada je poslan ili prihvaćen za objavljivanje.

Савет Узајамног каталога Републике Србије[45]

Улога Савета била би да разматра стратешка, технолошка, организациона, стручна, кадровска, финансијска и сва друга питања која се тичу успешног развоја Узајамног каталога РС.
Чланови Савета били би представници из библиотека које најактивније учествују у изградњи Узајамног каталога РС.

Праћење стања, развоја и трендова у међународном библиотекарству[46]

Формирати Радну групу која би требало да посебно прати промене у оним сегменатима међународног библиотекарства које могу битно да утичу на функционалност Система узајамног каталога Републике Србије.[47]

ТВ Библиотека [48]

Размотрити потребе и могућности за оснивање посебног телевизијског канала ТВ Библиотека (библиотечки канал за Србију). Ако би се НБС одлучила да крене у сложени процес реализације стварања ТВ, први корак би био да се склопи Протокол о сарадњи са РТС, која

---

[43] Предлог управи НБС у марту 2012.
[44] Пример изнет на Стручном већу НБС у 2006: Institut "Ruđer Bošković", Zagreb: Hrvatska znanstvena bibliografija
[45] Предлог Управи НБС од 11.12.2017.
[46] Предлог Управи НБС од 05.03.2018.
[47] American Library Association, Center for the Future of Libraries
TechSoup for Libraries ; Library Tech Trends for 2019
[48] Предлог Управи НБС од 30.12.2017.

склапа протоколе о сарадњи са установама културе, али би могућа специфичност овог протокола била, оријентација за стварање посебног канала ТВ Библиотека.

Сврха покретања ТВ јесте да допринесе развоју и очувању достигнутог у библиотекарској делатности. Осим снимања, преноса, архивирања текућих активности, ТВ може бити и средство за директно анимирање јавности да донира средства за НБС.
Овом приликом навео бих само једну идеју за садржај програма: разговори са нашим корисницима, садашњим и бившим у свету, презентација њихових тема и радова, програм који може да траје 24 часа. У НБС и другим библиотекама у Србији, постоје кадрови који могу да реализују квалитетне и атрактивне садржаје.

Личном иницијативом, крајем 2017. године, достављена је у НБС понуда за минималну опрему ТВ у НБС од фирме Sony, канцеларија у Београду, са описом система за аудио-визуелно снимање и емитовање, на нивоу инвестиције од 66.000 евра. [49]

Док ми размишљамо о покретању телевизијског програма, у Ватикану пребацују своју архиву видео записа на ODA (Optical Disk Archive) технологију као једину поуздану и дуготрајну платформу (гарантован век трајања 100 година у екстремним условима).[50]

Пружање дела услуга е-владе у јавним библиотекама
НБС као одговорна и матична установа за све библиотеке требало би да разматра и предлаже увођење нових активности и делатности. Пракса преласка пружања дела услуга е-владе са владиних агенција на јавне библиотеке није још присутна или развијена у нашој средини, али се морамо припремити и за такву врсту активности. О том се можемо обавестити нпр. у резултатима истраживачке студије осмишљене да помогне Државној библиотеци Индијане да идентификује распон трошкова које јавне библиотеке имају и користи које произилазе из пружања услуга е-владе. [51]

Народне библиотеке и као центри за помоћ незапосленима [52]
У оквиру Заједнице матичних библиотека развити програме који би се реализовали у народним библиотекама уз сарадњу с локалним самоуправама.
У библиотекама у САД постоје канцеларије за помоћ појединцима у покретању малог бизниса. Тренд у градским библиотекама да се организују семинари који треба да помогну незапосленима у тражењу посла. У многим библиотекама низак је ниво корисничких активности. И у САД постоје, наравно, заводи за запошљавање, али је процењено да је библиотека прикладно место за ову врсту активности и помоћи.

---

[49] Đorđe Đukanović, Sony, PRO VIDEO, Novi Beograd

[50] Sony Optical Disc Archiving ; Robotic Libraries/ODA

[51] First Monday, Volume 18, Number 12 - 2 December 2013: Lauren H. Mandel ... et al.: Cost of and benefits resulting from public library e-goverment service provision: Findings and future directions from an exploratory study
У НБС публикација: CHEN, Hsinchun: Trailblazing a Path Towards Knowledge and Transformation : e-library, e-government and e-commerce. - Tuscon : University of Arizona, 2002.

[52] ПредлогУправи НБС у марту 2012.
О другим активностима: Laguna, Bukmarker: Neverovatan spisak stvari koje se mogu iznajmiti u američkim bibliotekama – iz prve ruke!

Меморијална библиотека – Библиографија мртвих
Програмом се предлажу неколико меморијалних активности значајних за ширу заједницу:

- Програм обележавања годишњице смрти Зорана Ђинђића 1952-2003.
- Милева Марић-Ајнштајн и Исидора Секулић
- Милутин Миланковић и Стари аеродором

Програм обележавања годишњице смрти др Зорана Ђинђића 1952-2003 [53]
Програм је посвећен др Зорану Ђинђићу, убијеном председнику Владе Републике Србије и другим грађанима убијеним од стране државних или парадржавних органа и лица, грађанима, чије су породице често биле принуђене да саме воде истраге, тражећи истину и правду, обављајући послове које су у надлежности државе.

Сваког 12. марта, у Великој читаоници НБС, представити публици неколико најзначајнијих наших научних истраживача из разних области знања (можда и научника из региона и света). Критеријум за избор научника био би број њихових цитираних радова у светској и домаћој литератури у претходној години (или одређеном периоду). Научници би сами одлучивали о начину на који би се представили и о томе шта желе саопштити публици.
Публика би били корисници читаонице тог дана. НБС би неколико дана раније обавештавала кориснике да ће 12. марта, у одређеном временском термину (не дуже од 2 или 3 сата трајања, нпр.) бити програм.

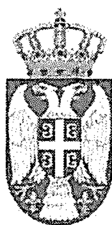
Први предлог Програма упућен је Влади РС 14.04.2003. Одговори, оригинална писма, Владе РС и Министарства културе, поклонио сам госпођи Ружици Ђинђић.
Избор гостију и публике у Предлогу из 2003. године, био је захтевнији у односу на финансијску подршку и логистику (међународни говорници и слушаоци према позиву – 500 најбољих ученика и студента из Србије).
Прилози: одговори Владе

Милева Марић-Ајнштајн и Исидора Секулић [54]
Приликом боравка у Тителу, поводом укључивања библиотеке у Систем УКРС сазнали смо да је пре Другог светског рата постојала бродска линија Тител-Београд. У Тителу је рођена Милева Марић-Ајнштајн (Тител, 19. децембар 1875 - Цирих, 4. август 1948), у Мошорину, огранку библиотеке, рођена је Исидора Секулић (Мошорин, 16. фебруар 1877 - Београд, 5. април 1958). Размислити да ли је оствраљиво да се организује меморијални излет бродом до Тителa, с могућим одговарајућим програмом на самом броду или у Тителу и Мошорину. Могући пример и за друге меморијалне излете.

Милутин Миланковић и Стари аеродором
Враћање капије Старог аеродрома, тамо где је и била, као споменик културе, на раскрсници улица Тошин бунар и Булевара Милутина Миланковића (пројектовао је хангаре на аеродрому) на Новом Београду. Ако оригинална капија није сачувана, направити реплику. Зелени појас на почетку Булевара је довољно широк за смештај капије.
Предлог је достављан општинским и градским властима неколико пута.
Једини одговор у Прилозима.

---

[53] Обновљен предлог Управи НБС у марту 2012.
[54] Предлог Управи НБС у марту 2012.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ
И ИНФОРМИСАЊА
Број: 07-00-290/2013-01
Датум: 22. новембар 2013.
Б е о г р а д
Влајковићева 3
НШ

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ
Центар за узајамну дигитализацију
Н/р Милорад Вучковић, начелник

Скерлићева 1
11000 БЕОГРАД

Поштовани господине Вучковићу,

Вашим дописом од 5. новембра 2013. године, обратили сте се Влади и овом министарству захтевом за смену Управног одбора Народне библиотеке Србије (у даљем тексту: Управни одбор), поништења јавног конкурса за избор управника и поништење измена Статута ове установе.

Влада је на основу члана 42. став 7. Закона о култури („Службени гласник РС", број 72/09), а на предлог овог министарства донела Решење о именовању председника и чланова Управног одбора 24 број 119-680/2013-1 од 14. марта 2013. године („Службени гласник РС", број 25/13), из реда истакнутих стручњака и познавалаца културне делатности. Један члан овог Управног одбора, именован је на предлог репрезентативног синдиката ове установе, на основу члана 42. став 1. овог закона. Цео поступак предлагања и именовања председника и чланова Управног одбора, спроведен је у складу с овим законом и Статутом Народне библиотеке Србије 0101 број: 123/1 од 11. фебруара 2011. године и накнадним изменама и допунама овог статута.

Управни одбор је, на основу члана 35. став 2. овог закона и наведеног статута, расписао јавни конкурс за избор кандидата за управника Народне библиотеке Србије, који је објављен у дневном листу „Политика", од 26. новембра 2013. године.

Управни одбор је, на основу члана 44. став 1. тачка 1) Закона о култури, донео Статут Народне библиотеке Србије 0101 број: 123/1 од 11. фебруара 2011. године, као и Одлуку о изменама и допунама Статута Народне библиотеке Србије 0101 број: 80/3 од 30. марта 2012. године, Одлуку о изменама и допунама Статута Народне библиотеке Србије 0101 број: 110/3-1 од 5. априла 2013. године и Одлуку о изменама и допунама Статута Народне библиотеке Србије 0101 број: 110/6 од 24. септембра 2013. године, на које је ово министарство на основу члана 28. став 1. овог закона дало сагласност. Управни одбор може да донесе одлуку о изменама и допунама овог статута и одлука, и на иницијативу запослених и синдиката у овој установи, те да је након усвајања достави овом министарству ради добијања сагласности.

Мишљење Министарства културе и информисања је да, с обзиром да је поступак у току, у овом тренутку нема основа за разрешењем председеника и чланова Управног одбора, поништавањем јавног конкурса за избор кандидата за управника и одлука о изменама и допунама Статута Народне библиотеке Србије.

С поштовањем,

ПОМОЋНИК МИНИСТРА

Миладин Лукић

Проф. др Александар Гајић, државни секретар Министарства просвете,
науке и технолошког развоја,

Проф. др Јован Базић, помоћник министра,

Проф. др Ивица Радовић, помоћник министра.

ПРЕДЛОГ

да Министарство просвете науке и технолошког развоја прихвати E-CRIS.SR, као званично решење за Информациони систем о истраживачкој делатности у Републици Србији

Поштовани професори,

После двогодишњег анализирања и редовног месечног исправљања грешака у Бази података о финансираним пројектима, предлажем да Министарство просвете науке и технолошког развоја **започне процес стварања системских решења** за извршавање задатака из члана 27. Закона о научноистраживачкој делатности. За отпочињање тог процеса, неопходно је да Министарство:

1. **донесе одлуку да прихвата и покрене E-CRIS.SR систем**, као званично решење за Информациони систем о истраживачкој делатности у Републици Србији;
2. **именује координатора и преузме обавезу да организује и координира** прикупљање података и објављивање у систему E-CRIS.SR;
3. организује континуирано **проверавање** испуњености услова за упис (регистрацију) и **контролисање** тачности података, које за потребе информационог система шаљу научно-истраживачке организације и истраживачи;
4. по потреби, иновира постојећи Правилник о регистру НИО **и изради Правилник о регистру истраживача**, тако да буду адекватни електронском начину вођења регистара.

1. **Образложење садашњег стања**
   1. Карактеристика садашње ситуације је да се подаци о научно-истраживачким организацијама, истраживачима и финансираним пројектима, односно о научно-истраживачкој делатности уопште, **воде независно на више места и по различитим методологијама**. У Министарству се на неколико места обављају послови вођења евиденција, које су у непосредном додиру са научно-истраживачком делатности: [(1) Одбор за акредитацију научноистраживачких организација; (2) Комисија за стицање научних звања; (3) матични научни одбори; (4) Сектор за основна истраживања и развој научно истраживачких кадрова i (5) Сектор за технолошки развој, трансфер технологија и иновациони систем]. Уз све то, одлуке о стицању наставних звања доносе се на високошколским установама.
   2. Неуједначеност методологија вођења података у великој мери отежава рад и самом Министарству, пре свега у смислу примене критеријума за расподелу финансијских средстава за финансирање пројеката из програмâ од општег интереса за Републику. Другим речима, у Републици Србији тренутно **не постоји званично усвојено решење за обједињавање база података истраживача, истраживачких организација и финансираних пројеката**.

2. **Образложење предлога решења**
(у плавим подвученим деловима текста су линкови на примере - молим Вас да их погледате**)**

1. Већ више деценија у Европи се стварају информациони системи о истраживачкој делатности, под заједничким називом CRIS (Current Research Information Systems). Развој интернет комуникација омогућио је даљи развој ових система у форми E-CRIS.

   Један од циљева успостављених система јесте и повећање видљивости резултата рада научноистраживачких организација и истраживача на домаћем и међународном научноистраживачком простору. Структура података о истраживачкој делатности је међународно стандардизована, компатибилна и општеприхваћена у форми CERIF - Common European Research project Information Format.

2. E-CRIS, као **званични** Информациони систем о истраживачкој делатности, већ је прихватило и користи више држава у окружењу. Управљање системом E-CRIS и функцију националног E-CRIS центра преузела су надлежна министарства: Републике Македоније (01.03.2012.), Републике Црне Горе (01.01.2009.), Републике Српске (23.12.2010.) и Републике Словеније (још 1998.). Подаци о пројектима из словеначког SICRIS интегрисани су у европски информациони систем о истраживачкој делатности ERGO

3. Информациони систем о истраживачкој делатности у Србији (E-CRIS.SR) још увек је у **експерименталној фази** (дуже од седам година). Његову суштину чине три међусобно повезане базе података (на српском и енглеском језику): (1) истраживачи, (2) организације и (3) пројекти.
   Све то повезано је са мрежом библиотечких информационих система (COBISS.net).
   Република Србија има лиценцу за коришћење овог софтвера, што значи да нема додатних материјалних трошкова за његово коришћење.

4. У протеклих годину дана урађено је више послова, с циљем да се E-CRIS.SR преведе из експерименталне фазе у званични Информациони систем о истраживачкој делатности у Србији.

   У првој фази:

   1. комплетиран је списак организација које имају активне истраживаче на финансираним пројектима;
   2. комплетирани су и ажурирани подаци за све институте акредитоване за научноистраживачки рад и за већину факултета (на српском и енглеском);

   У другој фази:

   1. унет је списак пројеката у трећој години текућег циклуса пројектног финансирања;
   2. уз назив сваког пројекта је линк на детаљније податке о пројекту (на српском и енглеском);
   3. пројекти су, у сарадњи са руководиоцима пројеката, класификовани према европском шифарнику научних области (CERIF - Common European Research project Information Format).
   4. видљиве су везе: "Пројекат - организације које учествују у његовој реализацији" и "Организација - пројекти на којима има активне истраживаче". Подаци о тим везама ажурирају се једном месечно.

У трећој фази треба успоставити базу/регистар истраживача.

1. До сада се у E-CRIS.SR регистровало преко 10.500 истраживача. Од тога, око 64% су истраживачи који су истовремено евидентирани и у Бази података о финансираним пројектима.

2. С обзиром на чињеницу да је унос података у E-CRIS.SR започела Универзитетска библиотека "Светозар Марковић" у Београду још 2005. године, потребно је да се уради ажурирање и комплетирање свих података у делу "ИСТРАЖИВАЧИ".

3. Када буду комплетирани спискови истраживача по организацијама, биће видљив и списак "ПРОЈЕКТНА ГРУПА", односно спискови активних истраживача по пројектима.

Доношење одлуке да се прихвати и покрене E-CRIS.SR систем, као званично решење за Информациони систем о истраживачкој делатности у Републици Србији, као и спровођење треће фазе његовог ажурирања, најбржи су и најефикаснији начини да Министарство побољша начин на који извршава своје обавезе из члана 27., тачка 7 Закона о научноистраживачкој делатности.

Осим тога, то ће бити и својеврсно приближавање стандардима Европске уније у области научноистраживачког рада, пре него што то буде званично захтевано од Републике Србије.

Спреман сам да Вам и усмено детаљније образложим ове предлоге.

У Београду, 06.12.2013.

С поштовањем,

Перо Шикања

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ
Број 2224/3- 13-01/2015
Београд, 08. 12 2015 године

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ
Централни узајамни каталог
Републике Србије
Г. Милорад Вучковић, начелник

11000 Београд
Скерлићева 1

Поштовани г. Вучковићу,

У вези са вашом молбом да Вам доставимо додатна разјашњења која се односе на питање кодирања српског језика у стандардима Међународне организације за стандардизацију ISO, обавештавамо Вас о следећем.

Пре свега, желимо да укажемо на чињеницу да се у међународном стандарду ISO 639-2, *Кодови за представљање назива језика – Део 2: Алфа-3 кодови*, у којем се утврђују трословни библиографски и терминолошки код за српски језик, утврђују искључиво кодови за језике без икакве индикације писма (или писама) које ти језици користе. У тачки 4.1.3 тог стандарда експлицитно је наведено да се кодови користе да би означили језик и у случајевима када се за записивање језика користи више писама и указује се на могућност да ће се посебним стандардом, евентуално, регулисати означавање писама.

У допису Министарства културе који сте нам доставили у прилогу наводе се два документа: ISO/FDIS 12190 и ISO/FDIS 12199. Предмет првог наведеног документа нисмо могли да утврдимо с обзиром на то да документ под том ознаком не постоји у бази међународних стандарда. Други документ је 2000. године објављен као међународни стандард ISO 12199, *Алфабетско уређивање вишејезичких терминолошких и лексикографских података представљених латиничним писмом* и у њему се утврђују низови карактера који се користе при алфабетском уређивању вишејезичних терминолошких и лексикографских података представљених латиничним писмом. Наведени међународни стандард садржи и Прилог Е, који је саставни део стандарда, али је информативног, а не нормативног карактера, и у њему се наводе језици који користе латинично писмо. Међу тим језицима налазе се хрватски и српскохрватски језик, али не и српски језик.

Као што смо у нашем претходном допису навели, рад међународног техничког комитета који доноси стандарде из ове области прати комисија за стандарде и сродне документе Института за стандардизацију Србије KS A037, *Терминологија*. Прегледом обимне документације која је настала у току рада те комисије, поготово у периоду када су се одвијале активности у вези са предлагањем измена за кодове за српски језик деведесетих година, дошли смо до следећих података.

Користећи могућност да као члан Међународне организације за стандардизацију ISO достављa примедбе и гласа у поступку доношења међународних стандарда, тадашњи Савезни завод за стандардизацију, претходно прикупивши мишљења свих релевантних државних и стручних институција, гласао је 5. августа 1997. године против усвајања нацрта стандарда ISO/DIS 12199, али уз могућност његовог прихватања уколико се текст нацрта

измени у складу са примедбама које су истовремено достављене. Између осталог, инсистирало се на томе да се у листу језика који користе латинично писмо унесе и српски језик, са напоменом да он користи и ћирилично писмо и латинично писмо. Међутим, с обзиром на то да је већина земаља гласала за предложени нацрт стандарда, он је као такав и усвојен 2000. године, дакле без прихватања наших примедаба.

Како процедура одржавања стандарда подразумева и његово редовно и регуларно преиспитивање, стандард ISO 12199 преиспитиван је од тада два пута. Институт за стандардизацију Србије доставио је исте примедбе комисије за стандарде и сродне документе KS A037 2005. године, али је и тада већином гласова потврђено да стандард не треба да се мења. Друго преиспитивање стандарда било је 2011. године, али у то време комисија за стандарде и сродне документе KS A037 је била престала са радом, тако да наше примедбе тада нису ни достављене.

У међувремену, комисија за стандарде и сродне документе из области терминологије је обновљена и поново започела са радом. Комисија броји двадесет и три члана из различитих институција, између осталих и ваше, а њен председник је др Душко Витас, ванредни професор Математичког факултета у Београду. Следеће редовно преиспитивање стандарда ISO 12199 предвиђено је за 2016. годину, што је нова прилика да се претходни предлози актуализују и оставе на разматрање Међународној организацији за стандардизацију ISO.

И даље Вам стојимо на располагању за све додатне информације уколико Вам буду потребне.

Срдачан поздрав,

ДИРЕКТОР

Мр Иван Крстић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Број: 07-00-2721/2003-01
19. мај 2003. године
Б е о г р а д

Господин ВУЧКОВИЋ МИЛОРАД

НОВИ БЕОГРАД
Бул. А. Чарнојевића 209/13

Поштовани господине,

Обавештавамо Вас да смо примили Вашу представку упућену председнику Владе Републике Србије Зорану Живковићу, као и да су предлози, изнети у Вашој представци, размотрени у Кабинету председника.

Такође Вас обавештавамо да смо о изнетим предлозима обавестили Министарство културе и медија и Министарство просвете и спорта, као надлежним органима доставили Вашу представку, како би Министарство културе и медија и Министарство просвете и спорта поступили у овој ствари.

Молимо Вас да се за све даље информације обратите напред наведеним органима, као надлежним за поступање у овом предмету.

С поштовањем,

ЗАМЕНИК
ШЕФА КАБИНЕТА
Ирена Дуканац

4105003.041/46

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ
И МЕДИЈА
Број: 07-00-00121/2003-01
Датум: 14. 07. 2003. год.
Б Е О Г Р А Д

Господин Милорад Вучковић
Бул. А. Чарнојевића 209/13
11070 Нови Београд

Поштовани господине Вучковићу,

Обраћамо Вам се поводом дописа који сте упутили Министарству културе и медија РС, а који се односи на предлог за обележавање 12. марта, дана трагичне смрти премијера др Зорана Ђинђића, пригодним програмом.

Овом приликом желимо да изразимо задовољство што увиђате колико је преминули премијер био велика и несебична особа и колико нас је све задужио. Било би лепо када би свако од нас, као што сте то Ви учинили, застао на тренутак и питао се има ли начина да уради нешто заузврат, за све оно што је за њега самог учињено.

Ипак, пројекат за који Ви сматрате да би био одговарајући за обележавање тог историјског датума, више има филозофску садржину нарочито истакнуту у самом наслову: «О смислу живота». Можда би за његову реализацију упутније било консултовати Министарство за науку, технологију и развој.

Министарство културе и медија РС је конкурс за суфинансирање пројеката у овој години већ завршило и средства доделило, али ћемо бити отворени за предлог пројекта са садржином из области културе, који би био посвећен господину Ђинђићу, када поново, у новембру текуће године, будемо расписали конкурс за суфинансирање у наредној години.

Надамо се да ћете у својим настојањиа истрајати и желимо Вам много успеха.

С поштовањем,

ПОМОЋНИК МИНИСТРА

др Александра Јовићевић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И МЕДИЈА БЕОГРАД

Република Србија
Градска управа Града Београда
Кабинет градоначелника

Београд
www.beograd.rs

Драгослава Јовановића 2
11000 Београд
Тел. (011) 3216-000

Број: 85/2018 XXIV
Београд, 14.2.2018.

Милорад Вучковић
bracomv54@gmail.com

Поштовани,

Желимо да Вам пренесемо захвалност за предлоге које сте упутили градоначелнику, а које ћемо му свакако пренети. Дозволите да нагласим колико је драгоцен и подстицајан за нас одговоран и активан однос суграђана какав Ви управо имате.

Кабинет градоначелника је, у оквиру својих надлежности, увек посвећен остваривању и спровођењу нових мера које ће омогућити бољи живот у Београду за све суграђане.

Срдачан поздрав,

По Овлашћењу шефа Кабинета градоначелника
број: 035-821/2017 XXIV-01 од 3.10.2017.

САМОСТАЛНИ САВЕТНИК
Војкан Томић

Доставити:

- наслову
- архиви